

Співуча липа

Василь Чухліб

У всій Соколівці та, мабуть, і в сусідніх селах ні в кого немає такої липи, як у городі дядька Митра. Посадив її нібито ще прадід його, який чумакував і привіз з далекої дороги саджанець. Липи люблять чорноземлю, а ця вкоренилася на супіску й за багато літ виросла на диво людям: вигналася вгору — здається, аж хмар черкає, роздалася гіллям ушир, ніби нап'яла величезне шатро.

Отож не кожен вибереться на таке велетенське дерево, а Васильок та Михайлик такі верхолази, що вибираються. Повсідаються на товстелезній гілляці й звідтіля перед ними все як на долоні: й село з білими хатами та зеленими садками, й голуба стрічка Десни, й синя підкова лісу, що обрамляє Соколівку з трьох боків.

Хоч матері їх за те сварять.

— Отаке придумали, по деревах лазити! А де ж того краму на штанці вам набратися?

А дядько Митро хлоп'ят захищає.

— Нехай, — каже. — Людина росте й висоти прагне.

У затінку під липою він злаштував столика й лавочки, то його улюблене місце для спочинку. Хоч коли той дядько Митро спочиває? Усе в кузні та в кузні, а прийде додому, посидить трохи під липою, викурить цигарку й тут же береться до якогось діла. Черевики сусідським дітлахам латає, калосі клеїть чи лагодить комусь ходики, паяє каструлі.

— Ти, Митре, не тільки коваль, а як у тій приказці: і швець, і жнець, і на дуду грець, — мовить дідусь Федір.

— Біда всьому навчить, — також приказкою відповідає йому дядько Митро. — Сільський чоловік повинен до всякого ремесла кебету мати. А ремесла за плечима не носити.

— Вірно речеш, — покивує головою дідусь. — І я такої думки... А чом це ти собі місце тут, під липою, облюбував?

Дядько Митро зітхає, погладжує широкою долонею шершавий липовий стовбур. Аж потім каже:

— Часто вона мені на війні снилася. Як випаде ото затишшя, замгну на хвилику в окопі, а перед очима — липа, вся у цвіту. І бджоли над нею гудуть, гудуть... Стрепенуся, а то літаки гудуть і кулі дзизкають...

Васильок з Михайликом сидять на липі й чують усю ту розмову. І ще далі чують:

— А він же прийшов, мнеться, мнеться, а тоді: "Твоя липа, Митре, мій город затіняє. Отам, попід тином, зо два мішки картоплі вродило б. Так, може, обрубаш гілля?"

— Це Арсен, либонь?

— Ну а хто ж?..

— Тьху, і вродиться ж таке!

— Я хотів йому по-солдатському одрубати, та стримався, кажу: "Гаразд, братимеш у мене щоосені по два мішки картоплі". В того совісті хватить, — кидає дідусь. І, помовчавши: — А липа цього літа, видать, буйно цвістиме. А ось бджілок не видно. За війну звелися. І бджолі чисте небо потрібне...

Виявляється, що й дядько Митро — верхолаз. Якось ішли Васильок з Михайликом вулицею, аж бачать: дядько на липу виліз. Ну й дива!

— Ходіть сюди! — кличе їх.

Хлоп'ята миттю через тин перемайнули.

— Оце роздивляюся, як краще прилаштувати, — каже дядько Митро. — Добре, що ви нагодилися, допоможете.

Спершу хлопці нічого не зрозуміли. Хоч побачили під липою діжку не діжку, жлукто не жлукто.

— Це вулик-довбанка, — пояснив дядько. — На горищі знайшов. Мабуть, ще від діда мого лишилася. Приладнаємо на липі — може, рій бджолиний залетить.

По драбині висадили довбанку на липу й міцно прив'язали її до стовбура реміняччам.

Липа, як завжди, зацвіла на початку липня. Про це одразу дізнався весь куток. Бо над хатами, над подвір'ями линував, у кожне відчинене вікно залітав духмяний, ні з чим незрівняний запах липового цвіту.

Васильок з Михайликом не змовлялися, та водночас примчали до ковалевого обійстя.

— Ну як? — засмагле від горна та від сонця дядькове обличчя було урочисте, святкове.

— Ох і цвіте, й листя не видно! — задер кучмату голову, аж заточився в картоплиння Михайлик.

— Наче молоком облита! — захоплено додав Васильок.

— І все? — з усмішкою спостерігав за ними дядько Митро.

— Співає липа!.. — прошепотів Васильок.

— Співає... — повторив Михайлик.

Над білим шумовинням липового цвіту золотавими хмарками вилися бджоли.

Вулицею проходили люди, і хто як не поспішав, та навпроти ковалевого обійстя зупинявся.

А липа цвіла. Липа співала...

Джерело: Олень на тому березі. Київ, "Веселка", 1987.